MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI

(GHAWDEX)

(GURISDIZZJONI SUPERJURI)

(SEZZJONI GENERALI)

MAGISTRAT DR.

JOSETTE DEMICOLI

Seduta tat-28 ta' Novembru, 2014

Citazzjoni Numru. 37/2013

Joseph Camilleri u martu Josephine Camilleri

Vs

Carmelo Camilleri u martu Annie Camilleri

Il-Qorti,

Rat ir-rikors mahluf ta′ l-atturi li jaqra hekk:

Illi permezz ta′ kuntratt ta′ divizjoni li sar fl-atti tan-Nutar Michael Refalo tal-21 ta′ Dicembru 1987, il-partijiet Joseph u Carmelo ahwa Camilleri kienu qasmu bi qbil bejniethom il-lok ta′ djar bin-numru 33, 34, 35, 36 Triq San Gwann, Nadur, billi l-attur kien gie assenjat id-dar bin-numri 35 u 36 filwaqt li l-konvenut kienet messitu d-dar bin-numri 33 u 34. Kien gie miftiehem ukoll fil-kuntratt rigward dan il-fond li kull wiehed mill-kondividendi ghandu jibni l-hajt fin-naha tieghu ghal tul il-bini li jsir;

Illi l-bini tal-hajt divizorju bejn il-fondi rispettivi tal-partijiet cjoe′ dak li kellu jinbena mir-rikorrenti fil-fond taghhom ′il gewwa mil-linja divizorja stabbilita gie ordnat b′sentenza ta′ din il-Qorti tat-30 ta′ Gunju 2009, fil-kawza li kien hemm bejn l-istess partijiet fl-ismijiet: Joseph Camilleri et vs Carmelo Camilleri et (Citaz. Numru 128/2005), li giet ikkonfermata mill-Qorti tal-Appell b′sentenza ohra tas-27 ta′ April 2012, wara li l-atturi kienu kostretti li jaghmlu l-kawza kontra l-konvenuti odjerni billi l-konvenuti odjerni kienu qeghdin jirresistu milli jitwettaq il-pjan ta′ qasma skont il-kuntratt precitat u jibnu l-hitan divizorji;

Illi anke wara s-sentenza tal-Qorti tal-Appell l-atturi kienu baqghu jsibu rezistenza minghand il-konvenuti biex jibnu l-hitan divizorji, u b′digriet ta′ din il-Qorti tal-20 ta′ Marzu 2013, din il-Qorti ordnat li biex tigi esegwita s-sentenza taghha l-atturi u l-bennej inkarigat minnhom ghandhom ikunu assistiti mill-marixxal tal-Qorti u minn ufficjal tal-Pulizija fil-bini ta′ dawn il-hitan;

Illi fit-2 ta' Mejju 2013, ir-rikorrenti taw bidu għall-bini tal-ħajt divizorju tal-bitħa u tal-mandra u sas-7 ta' Mejju 2013, il-ħajt kien mibni;

Illi meta fis-7 ta' Mejju 2013, ir-rikorrenti marru aktar tard għal filgħaxija fil-post tagħhom wara li kienu telqu l-ħaddiema huma sabu li l-konvenuti kienu taqbu toqba fil-ħajt divizorju l-ġdid biex l-ilma li jaqa' fi ħwejjiġhom jispiċċa fil-fond tar-rikorrenti, liema toqba l-atturi nkarigaw lill-bennej biex jagħlaqha l-ewwel xogħol l-għada filgħodu l-Erbgħa 8 ta' Mejju 2013, kif għamel;

Illi meta l-atturi reġgħu marru fid-9 ta' Mejju 2013, din id-darba l-atturi sabu li l-konvenuti kienu issa qalgħu żewġ kantuni mill-ħajt divizorju fl-istess post fejn oriġinarjament kienu taqbu t-toqba;

Illi dan l-aġir tal-konvenuti jikkostitwixxi spoll;

Illi minkejja li l-konvenuti ġew interpellati sabiex jispurgaw dan l-ispoll minnhom kommess u dan permezz ta' ittra uffiċjali tal-21 ta' Mejju 2013, huma rrifjutaw li jagħmlu dan;

L-atturi għalhekk talbu lil din il-Qorti:

1. tiddikjara li bl-aġir vjolenti u klandestin tagħhom il-konvenuti kkommettew spoll a dannu tal-atturi;

2. tikkundanna lill-konvenuti jirreintegraw l-ispoll minnhom kommess f'terminu qasir u perentorju li jiġi lilhom prefiss minn din il-Qorti u jagħlqu l-ħajt billi jqegħdu mill-ġdid il-kantuni li qalgħu mill-ħajt divizorju li bnew ir-rikorrenti;

3. fin-nuqqas tawtorizza lill-atturi jaghlqu l-hajt billi jaghmlu mill-gdid il-kantuni li qalghu l-konvenuti, u dan a spejjez tal-konvenuti.

Bl-ispejjez inkluzi tal-ittra ufficjali tal-21 ta' Mejju 2013 (ittra numru 246/13), u bl-ingunzjoni ghas-subizzjoni li minn issa ghaliha jinsabu mharrkin.

Rat li l-konvenuti permezz tar-risposta guramentata rrispondew hekk:

1. Ili l-konvenuti ma kkommettew ebda spoll fil-konfront tal-atturi u dana stante li kienu l-istess atturi li bil-ghemil taghhom ghalqu l-ispoll li kien hemm fil-bitha tal-fond originarjament wiehed imbaghad diviz bil-mod u manjiera spjegata mill-atturi fir-rikors taghhom.

2. Illi meta l-atturi tellghu l-hajt divizorju taht is-sorveljanza tal-perit nominat mill-Qorti mblukkaw dan l-ispoll li jircievi l-ilma tal-bjut tal-konvenuti bil-konsegwenza li l-ilma tal-bjut tal-fond tal-konvenuti ma kienx ser ikollu aktar fejn imur. Ma jistax ikun li s-sentenza tal-Qorti citata mill-atturi u l-konsegwenzjali xoghlijiet li saru mill-istess atturi kellhom unilateralment ibiddlu l-affarijiet u jinnegaw servitu' ezistenti.

3. Illi kif gia kellhom l-okkazjoni l-konvenuti javzaw lill-atturi, il-kuntratt ta' divizjoni tal-21 ta' Dicembru 1987, kif ukoll is-sentenza ta' din il-Qorti tat-30 ta' Gunju 2009, u dik tal-Qorti tal-Appell tas-27 ta' April 2012 fl-atti tal-kawza Citazz Numru 128/2005 fl-ismijiet 'Joseph Camilleri et vs Carmelo Camilleri' ma semmew xejn dwar is-servitujiet ezistenti fil-fondi, qabel fond wiehed, u ghalhekk kull servitu' bhalma hija dik ta' stillicidju li rrizultat wara d-divizjoni ghandha tibqa' kif kienet ghaliex giet ikkreata mill-istess divizjoni. Infatti jinghad fid-dottrina kif ukoll fil-Kodici Civili ta' pajjizna li s-servitu' tigi stabbilita bid-destinazzjoni ta' missier il-familja, meta jigi ppruvat illi z-zewg fondi, issa maqsuma, kienet tal-istess sid, u illi

kien dak is-sid li qieghed jew halla l-haga fl-istat li minnu titnissel is-servitu'. Proprju dak li gara fil-kaz in ezami. Ghalhekk l-atturi ma kellhom ebda dritt, sentenza jew mhux sentenza ta' dina l-Qorti jew liema Qorti kienet li jaqbdu u jimblukkaw l-ispoll li jircievi l-ilma tal-bjut tal-fond (jew parti mill-fond originali) appartenenti lill-konvenuti.

4. Illi kif jghidu l-istess atturi fir-rikors guramentat taghhom, dak il-lejl stess li ghamlu l-hajt li l-atturi ghamlu toqba sabiex ikun jista' jghaddi l-ilma mill-fond tal-atturi ghall-ispoll in kwistjoni u b'hekk jircievi l-ilma bhalma kien jaghmel qabel. In virtu' tal-principju *'vim vi ripellere licet'* il-konvenut ma halliex lill-atturi jinnegawlu dritt ta' servitu' li evidentement kien jappartjeni lilu.

5. Illi kif inghad f'diversi sentenzi tal-Qorti taghna u cioe' meta l-azzjoni tal-konvenut tkun saret immedjatament wara li jkun sar l-ispoll tal-atturi, tkun gustifikata (ara sentenzi 'Pellegrini Petit vs Sammut' – Appell 16 ta' Jannar 1920, u 'Sammut vs Sammut' – Prim'Awla 31 ta' Jannar 2003, 'Alfred Fenech et vs Anthony u Francesca Galea et', Prim'Awla tal-Qorti Civili 24 ta' Novembru 2010), u ghalhekk, f'kazi simili l-Qorti trid tiddeciedi jekk l-atturi kellhomx pussess; jekk kienx l-istess attur li ha l-ligi b'idejh u kwindi kkommetta spoll hu, u allura l-konvenut kellux dritt jirrespingi l-ispoll 'purche' l-azzjoni tkun proporzjonata (fis-sens li jerga' jpoggi l-affarijiet ghall-istat li kienu qabel l-ispoll) u immedjat' ('Alfred Fenech et vs Anthony u Francesca Galea et' Prim'Awla tal-Qorti Civili 24 ta' Novembru 2010) – Il-Qorti jidhrilha li dan il-principju gie zviluppat biex iservi ta' difiza ghal min ikun gie spoljat mill-pussess tal-haga u jirreagixxi billi jerga' jistabilixxi l-*'istatus quo ante'* fis-sens li jerga' jakkwista l-pussess tal-haga li jkun gie spoljat minnha. Minhabba f'hekk l-azzjoni tal-konvenut trid tkun immedjata ghall-ispoll kommess mill-attur. Dan anke ghaliex il-gurisprudenza hadet kont tal-fatt illi n-natura umana hija li hi u huwa naturali li l-bniedem jirreagixxi b'dan il-mod. Madankollu l-Qrati ma jistghux jippermettu li l-ispoljat jiehu l-ligi f'idejh la b'mod sproporzjonat u lanqas wara li jghaddu l-gimghat fuq l-ispoll originali (dejjem jekk dan sar). Il-Qorti ma jidhrilhiex illi ghandha tidhol fil-kwistjoni dwar jekk l-atturi spossessawx lill-konvenuti <u>ghaliex ma tistax taccetta reazzjoni tal-konvenuti kwazi</u>

tmien snin wara. Kieku taghmel hekk, fil-fehma taghha tkun qed taccetta li wiehed jista' joqghod jahseb fir-retorsjoni u jmur jiehu l-ligi f'idejh – appuntu dak li l-Qorti trid targina permezz tal-azzjoni ta' spoll. Ghalhekk ma ghandha ebda dubju li ghandha tilqa' t-talbiet attrici (ibid).

6. Illi ghalhekk l-azzjoni attrici ma tistax tirnexxi u t-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra taghhom.

Semghet ix-xhieda.

Rat id-dokumenti u l-atti kollha tal-kawza nkluz in-noti ta' sottomissjonijiet.

Rat l-atti allegati.

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza.

Kunsiderazzjonijiet

Illi permezz ta' din il-kawza ta' spoll, l-atturi qeghdin jitolbu lil din il-Qorti tikkundanna lill-konvenuti jaghlqu mill-gdid l-apertura li l-istess konvenuti fethu fil-parti ta' isfel nett tal-hajt divizorju mibni mill-atturi in esekuzzjoni ta' sentenza tal-Qorti, meta wara li kien inbena l-hajt huma qalghu zewg kantuni mill-istess hajt divizorju biex iwaddbu l-ilma li jaqa' fil-fond taghhom fil-proprjeta' tal-atturi.

Illi l-konvenuti mhumiex qeghdin jichdu li l-knaten nehhewhom huma izda jeccepixxu li nehhewhom ghax jasserixxu li l-fond taghhom igawdi minn dritt ta' servitu' ta' stillicidju u l-ilma tax-xita kollu li jaqa' fi

hwejjighom ghandu jispicca fil-bitha tal-atturi u jghaddi minn go qana' tal-ilma li hemm fil-bitha tal-istess atturi. Huma jsostnu li din is-servitu' giet mahluqa bid-destinazzjoni ta' missier tal-familja billi l-fond diviz bejn il-partijiet kien originarjament ta' sid wiehed li qieghed jew halla l-haga fl-istat li minnu titnissel is-servitu'. Inoltre l-konvenuti qeghdin jinvokaw il-principju *vim vi repellere licet*.

F'kawza bhal dik odjerna jehtieg li jigu ppruvati tliet (3) elementi:

1) *Possedisse*
2) *Spoliatum Fuisse*
3) *Infra bimestre deduxisse*

Illi fuq skorta ta' gurisprudenza kostanti jirrizulta li 'materja ta' din l-azzjoni, ma taghtix lok ghall-ebda ndagni ohra barra dik li tistabilixxi : (a) il-fatt tal-pussess/detenzjoni u (b) il-fatt tal-ispoll... .... stante li din l-indagni hija wahda limitatissima, rigoruza u skarna[1]'.

Illi din l-azzjoni ta' spoll hija koncepita bhala azzjoni rapida u effikaci ghall-iskop li ma thalli lil hadd jiddisturba stat ta' fatt, arbitrarjament u hija ntiza unikament biex igieghel lill-konvenut li jerga' jqieghed il-haga fl-istat li kienet qabel ma ddisturbaha, u daqshekk biss.

Illi dwar l-ewwel element, il-pussess li huwa mehtieg li jintwera li, filwaqt li sar l-eghmil ilmentat, l-attur kien fil-pussess imqar materjali ta' fatt. L-attur m'ghandux bzonn li jaghti prova li ghandu dritt ta' proprjeta jew servitu', jew titolu iehor fuq il-haga. Anzi hemm ir-rekwizit tal-pussess anki meta dak li huwa spoljat ghandu semplici detenzjoni ghalkemm tali pussess m'ghandux ikun ekwivoku, anzi

[1] **Carlo sive Charles Cardona et vs Francesco Tabone**, App. Civili deciza fid- 9 ta' Marzu 1992

ghandu jirrizulta li huwa manifest u dan fih innifsu huwa stat ta' fatt u mhux wiehed ta' mera tolleranza[2].

Illi dwar it-tieni element li jehtieg li jigi ppruvat fl-*actio spolii*, huwa li l-atturi effettivament gew spoljati mill-pussess taghhom. Irid jintwera li l-eghmil spoljattiv kien wiehed arbitrarju u maghmul kontra r-rieda tal-possessur b'mod li jista' jaghti lok ghal azzjoni ta' danni kontra min wettqu. Huwa wkoll mahsub li l-eghmil irid ikun wiehed vjolenti jew imqar mistur mill-gharfien tal-persuna li kellha l-pussess. Gie mfisser li l-kliem *vis aut clam* li jirradikaw dan l-element tal-azzjoni mhux ta' bil-fors jissarraf f'eghmil ta' tkissir jew qerda ta' oggett mizmum mill-attur jew li fih huwa jgarrab xi hsara fizika, ghaliex huwa bizzejjed li l-eghmil spoljattiv isir kontra r-rieda tieghu jew minghajr ma jithalla jintebah bih[3].

Illi dwar it-tielet element, il-ligi tiddisponi li l-azzjoni trid tigi proposta entro t-terminu ta' xahrejn mill-att spoljattiv. Dan iz-zmien hu meqjus bhala terminu ta' dekadenza. Dan il-fatt ghandu jigi pruvat mill-attur. Izda meta l-konvenut jeccepixxi li l-kawza saret *fuori termine* allura l-prova li l-kawza saret barra minn zmienha taqa' fuq l-istess konvenut.

Illi l-fatti li taw lok ghal din l-azzjoni jirrizultaw li huma s-segwenti :-

Joseph u Carmelo Camilleri huma ahwa.

Illi permezz tal-kuntratt li fl-atti tan-Nutar Michael Refalo tal-21 ta' Dicembru 1987[4] kienet saret id-divizjoni tal-assi ereditarji tal-genituri tal-kontendenti ahwa Camilleri. F'din id-divizjoni l-attur Joseph Camilleri kienet messitu d-dar bin-numri 35 u 36, Triq San Gwann,

[2] **Paul Carbonaro vs Norman Dimech**, Cit Nru 632/98RCP deciza fit-12 ta' Lulju 2001
[3] **Salvatore Grima et vs Emanuel Mallia**, Cit Nru 441/01JRM deciza fis-27 ta' Settembru 2002
[4] Dok A a fol 5 et seq tal-process

Nadur filwaqt li lill-konvenut Carmelo Camilleri kienet messitu d-dar 33 u 34, Triq San Gwann, Nadur.

Fil-kuntratt il-partijiet ahwa Camilleri kienu qablu li kull wiehed mill-kondividenti ghandu jibni l-hajt fin-naha tieghu ghal tul il-bini li jsir. Ghalhekk kien gie miftiehem li kull fejn kien hemm bzonn li jittellghu xi hitan divizorji, dawn kellhom jittellghu tas-saffejn, cjoe hajt in-naha tal-proprjeta′ tal-attur u hajt in-naha tal-proprjeta′ tal-konvenut. Infatti il-Qorti tal-Appell fis-sentenza taghha tas-27 ta′ April 2012, fil-kawza li kien hemm bejn l-istess partijiet li ggib in-numru 128/2005 spjegat li dan l-obbligu (li jittellghu l-hitan) johrog mill-ftehim ta′ bejn il-partijiet, li jghid illi kull wiehed mill-partijiet ghandu u mhux biss jista′ jibni hajt fuq in-naha tieghu ghal tul il-bini li jsir.

Illi din is-sentenza tal-Qorti tal-Appell ikkonfermat is-sentenza ta′ l-ewwel Qorti tat-30 ta′ Gunju 2009, u awtorizzat lill-atturi li jtellghu l-hajt taghhom mil-linja divizorja ndikata mill-perit tekniku fir-rapport tieghu ‘l gewwa fil-parti tal-proprjeta′ li kienet messet lill-attur Joseph Camilleri bil-kuntratt tad-divizjoni tal-21 ta′ Dicembru 1987, fuq imsemmi, u stante li kienu l-atturi li talbu l-bini tal-hajt, gie ordnat li dan il-hajt ghandu jittella′ a spejjez tal-istess atturi .

Illi l-atturi fit-2 ta′ Mejju 2013 bdew jibnu dan il-hajt divizorju, liema hajt inbena bejn it-tnejn (2) u s-sebgha (7) ta′ Mejju 2013. Dan jinsab ikkonfermat mill-attrici fl-affidavit taghha u mill-Marixxall ta′ din il-Qorti Mario Portelli li assista bhala ufficjal tal-Qorti ghall-bini tal-hajt ordnat bis-sentenza billi kif jirrizulta mill-atti processwali l-atturi kellhom jirrikorru ghall-proceduri fil-Qorti anki biex tigi ezegwita l-istess sentenza.

Fis-7 ta′ Mejju 2013, il-konvenuti taqbu toqba fil-hajt u meta l-atturi saddew din it-toqba, l-ghada l-konvenuti rreagixxew billi flok toqba nehhew zewg knaten min-naha ta′ isfel tal-hajt divizorju u ghamlu fetha fil-hajt divizorju. Ghal dan l-agir tal-konvenuti l-atturi pprocedew bil-kawza odjerna.

Illi, hekk kif gie sottomess mill-atturi fin-nota ta' sottomissjonijiet taghhom, fil-kuntratt tad-divizjoni ma nqasmitx dar wahda f'zewg partijiet divizi izda jissemmew zewgt idjar, ossija dar bin-numri tal-bibien 33 u 34, Triq San Gwann, Nadur, messet u giet assenjata lill-konvenut Carmelo Camilleri, u dar ohra bin-numri tal-bibien 35 u 36 li giet assenjata lill-attur Joseph Camilleri. Fil-fatt il-perit tekniku l-AIC Shawn Micallef li gie nominat minn din il-Qorti wara li acceda fuq il-post ghamel is-segwenti osservazzjoni:

"L-esponent Perit Tekniku gie muri wkoll il-bjut ta' dawn id-djar in kwistjoni u hejja pjanta fejn fuqha il-qlib indika l-qlib li kull parti tal-bejt ghandu. Jidher illi partijiet mid-dar bin-numru 34 proprjeta' tal-konvenut Carmelo Camilleri u dik bin-numru 35 proprjeta' ta' l-attur Joseph Camilleri inbnew fi zminijiet differenti u dan jindikawh kemm il-fili li hemm bejn il-faccati fuq in-naha ta' wara ta' dawn l-istess djar u kif ukoll il-qlib tal-bjut. Fil-fatt minn Dok SM02 jidher li l-bejt tad-dar bin-numru 34 jaqleb lejn in-naha ta' nofs in-nhar filwaqt li dak tad-dar bin-numru 35 jaqleb ghan-naha tat-tramuntana".

Mhux kontestat mill-atturi li f'xi zmien wara li ntemmew il-kirjiet li kien hemm ta' dawn id-djar u l-missier kien ha l-pussess taz-zewgt idjar, dawn id-djar kienu gew interkomunikati. Madanakollu l-konvenut baqa' ma ressaq l-ebda prova li wara li l-genituri tieghu kienu hadu pussess effettiv taz-zewgt idjar u nifduhom flimkien, kienu ghamlu xoghlijiet biex l-ilma li jaqa' fil-fond 33 u 34 jispicca fil-fond 35 u 36. Anzi sakemm il-konvenut ma ddevjax fil-mori tal-kawza l-ilma tal-bjut ghal gol-bitha billi ghaqqad permezz ta' pvc pipe il-katusa tal-bejt ma' katusa ohra li tferra fil-bitha, huwa evidenti mill-qlib tal-bjut taz-zewgt idjar li l-ilma ta' dar minnhom kien imur fuq genb u l-ilma tad-dar l-ohra kien imur fuq il-genb oppost.

Irid jigi osservat li dan kollu qieghed jigi rilevat mhux ghaliex il-Qorti qeghda taghmel xi ezami fil-petitorju ghaliex il-kawza odjerna hija wahda purament possessorja. Madankollu tqis li huwa importanti li gie stabbilit is-suespost in vista ta' l-eccezzjonijiet imressqa mill-konvenut u anki ai fini ta' kredibilita' ta' l-istess konvenuti. Jirrizulta nfatti li l-partijiet ilhom snin ghaddejjin bil-kwistjonijiet bejniethom. Fil-kuntratt

ta' divizjoni ma ssemmiex li l-konvenuti jgawdu s-servitu' li qeghdin jippretendu li ghandhom f'dawn il-proceduri. Fil-fehma ta' din il-Qorti jekk il-konvenuti kellhom xi pretensjoni ghar-rigward tal-asserzjoni taghhom dwar xi servitu' li allegatament huma kienu jgawdu messhom issollevawha waqt il-proceduri li llum jinsabu decizi jew irrikorrew ghall-proceduri gudizzjarji ohra.

Mhux kontestat li l-atturi mhux biss huma proprjetarji tad-dar bin-numri 35 u 36, Triq San Gwann, Nadur, izda huma wkoll fil-pussess effettiv tal-istess dar. Il-hajt li nbena bl-ordni tal-Qorti sar interament fil-proprjeta' taghhom ossija fil-parti posseduta minnhom mil-linja divizorja stabbilita mill-perit tekniku 'l gewwa fil-proprjeta' tal-istess atturi .

Bil-kuntratt tad-divizjoni l-partijiet ahwa Camilleri kienu ntrabtu u obbligaw ruhhom li jibnu hajt tad-dobblu, qoxra fil-proprjeta' tal-attur u qoxra ohra fil-proprjeta' tal-konvenut. Kif diga' inghad ma tissemma l-ebda servitu' ta' stillicidju f'dan il-kuntratt.

Illi l-hajt li l-atturi gew awtorizzati li jibnu skont is-sentenza tal-Qorti tal-Appell sar interament fil-proprjeta' taghhom u dan anki in linea mal-kuntratt ta' divizjoni.. Irrizulta u *del resto* lanqas gie kontestat li l-atturi ghandhom ukoll il-pussess esklussiv tal-hajt mibni. Dan il-hajt divizorju nbena 'l gewwa minn fejn il-perit tekniku l-AIC Joseph Mizzi kien ghamel il-marki u billi l-konvenut ippretenda li l-ilma tad-dar tieghu jitfghu f'qana' li tigi 'l gewwa mill-hajt li nbena bl-ordni tal-Qorti fil-proprjeta' tal-atturi, huwa mess il-hajt billi nehha zewg kantuni mill-istess hajt biex ifforma fetha pjuttost wiesgha biex jitfa' l-ilma li jaqa' fi hwejjgu gol-proprjeta' tal-atturi.

Illi ghalhekk m'hemmx dubju li l-element tal-pussess gie ampjament ippruvat mill-atturi.

Ghal dak li jirrigwarda t-tieni element l-att spoljattiv jikkonsisti fil-fatt li nqalghu zewg kantuni mill-hajt divizorju ta' l-atturi u li kien fil-pussess ta' l-istess atturi. Fl-ewwel lok, il-konvenut Carmelo Camilleri jammetti li kien huwa li qala' z-zewg kantuni. Fit-tieni lok, jirrizulta li meta fis-7

ta' Mejju 2013 l-atturi sabu toqba fil-hajt divizorju l-gdid biex l-ilma li jaqa' fi hwejjeg il-konvenuti jispicca fil-fond taghhom l-atturi nkarigaw lill-bennej taghhom biex jaghlaq it-toqbda l-ghada filghodu. Dan hekk ghamel. Meta imbaghad l-atturi regghu marru fid-9 ta' Mejju 2013 huma sabu li fejn originarjament kienet saret it-toqba fil-hajt divizorju li l-haddiem inkarigat minnhom kien ghalaq il-gurnata ta' qabel, kienu nqalghu zewg kantuni mill-konvenuti. M'hemmx dubju li tali eghmil kien wiehed arbitrarju maghmul kontra r-rieda tal-atturi u li huma ma kienux konsapevoli li qieghed isir.

Illi kif gie accennat il-konvenuti eccepew il-principju ta' *vim vi ripellere licet*. Hekk kif gie ritenut fis-sentenza fl-ismijiet **Jason Zammit vs Angele Zammit**[5] *"fl-azzjoni ta' spoll privileggat, huwa stabilit li difiza bhal dik tista' tittella' biss jekk jikkonkorru cirkostanzi partikolari. Dawn huma mfissra fit-taghlim dottrinali*[6] *fejn irid jintwera li (a) kien hemm ghamil spoljattiv vjolenti, (b) li r-reazzjoni biex tirribatti dak l-ghamil issehh minnufih jew fi zmien qrib (ex continenti non ex intervallo) u (e) li dik ir-reazzjoni ssehh fl-istess cirkostanza li jkun sehh l-ghamil spoljattiv (in ipso congressu). Dan huwa taghlim li l-Qrati taghna jidher li haddnu wkoll*[7]*. Biex jista' jinghad li r-reazzjoni ghall-fatt spoljattiv tkun sehhet ex confestim jew ex continenti mhux bilfors li tkun trid titwettaq sewwasew fl-istess waqt li jkun qieghed isir l-ghamil spoljattiv tal-parti l-ohra*[8]*, izda m'ghandux lanqas jilhaq jghaddi zmien twil biex wiehed jista' jibqa' jghid li l-ghamil tieghu kien tassew reazzjoni mgarrba mill-vjolenza tal-parti l-ohra. F'kaz partikolari, l-moghdija ta' ftit sighat jew ta' xi jum jew tnejn tqiesu li jaqghu taht il-kappa tal-kontestwalita' ex continenti*[9]*;"*

Mill-provi processwali ma jirrizultax li l-konvenuti kellhom il-pussess materjali tal-hajt li minnu qalghu z-zewg kantuni u lanqas irrizulta li kien hemm lok ghal tali azzjoni min-naha taghhom biex jittutelaw xi tip

---

[5] Cit Nru: 528/07JRM deciza fid-19 ta' Jannar, 2011
[6] Mattirolo *Trattato di Diritto Giudiziario* (1902) §§ 273, f'pag. 257
[7] App. Civ. 25.1.1989 fil-kawza fl-ismijiet **Sant vs Deguara** (Kollez. Vol: LXXIII.ii.267)
[8] App. Civ. 5.10.1998 fil-kawZa fl-ismijiet **Camilleri vs Bonello** (Kollez. Vol: LXXXII.ii.499)

[9] P.A. PS 21.10.2002 fil-kaw¿a fl-ismijiet **Georgina Borg vs Errol Cassar et**

ta' pussess jew dak allegat minnhom. Ghalhekk zgur li ma jistax jinghad li huma agixxew biex jirkupraw pussess li kien ittiehed lilhom.

It-tielet element ossija li l-kawza trid tigi prezentata entro t-terminu ta' xahrejn ukoll jinsab sodisfatt billi l-eghmil spoljattiv sar fid-9 ta' Mejju 2013 u l-kawza giet prezentata fl-4 ta' Gunju 2014.

Ghal dawn il-motivi, din il-Qorti taqta' u tiddeciedi din il-kawza, billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti, tilqa' t-talbiet attrici u ghalhekk:

1. Tiddikjara li bl-agir vjolenti u klandestin taghhom il-konvenuti kkommettew spoll a dannu tal-atturi;

2. Tikkundanna lill-konvenuti jirreintegraw l-ispoll minnhom kommess f'terminu qasir u perentorju ta' tletin (30) jum u jaghlqu l-hajt billi jqeghdu mill-gdid il-kantuni li qalghu mill-hajt divizorju li bnew ir-rikorrenti;

4. Fin-nuqqas tawtorizza lill-atturi jaghlqu l-hajt billi jaghmlu mill-gdid il-kantuni li qalghu l-konvenuti, u dan a spejjez tal-konvenuti.

Bl-ispejjez kollha nkluzi tal-ittra ufficjali tal-21 ta' Mejju 2013 (ittra numru 246/13) a karigu tal-konvenuti.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------